

Avans Hogeschool

Update-beoordeling B Bestuurskunde/Overheidsmanagement deeltijd Den Bosch

Beperkte opleidingsbeoordeling

014A2023.08

Samenvatting

In 2021 is de flexibele deeltijdvariant van de hbo-bacheloropleiding Bestuurskunde van Avans Hogeschool beoordeeld in het kader van het landelijk experiment leeruitkomsten. De vierjarige flexibele deeltijdopleiding wordt aangeboden in Den Bosch. De opleiding is in februari 2023 bezocht door een visitatiepanel ten behoeve van een update-beoordeling. Dit rapport betreft de update-beoordeling, waarin het panel toetst of de standaarden nog steeds aan de gestelde eisen voldoen en welke ontwikkeling de opleiding heeft doorgemaakt ten aanzien van de adviezen en aanbevelingen die in 2021 gedaan zijn.

Het panel beoordeelt de bacheloropleiding Bestuurskunde (flexibele deeltijdvariant) in zijn geheel als **positief**. Het panel stelt vast dat de opleiding op alle standaarden nog steeds voldoet aan de gestelde eisen.

De opleiding bestaat uit een tweejarige basis, gevormd door het curriculum van de Associate Degree (Ad) Bedrijfskunde, waarna de student kiest voor de richting Bestuurskunde (jaar 3 en 4). Andere mogelijke richtingen na het afronden van de eerste twee jaar zijn Bedrijfskunde (BK) of Integrale Veiligheidskunde (IVK). Er is nauwe samenwerking tussen deze opleidingen, die sinds 2022-2023 ondergebracht zijn in de sector Economie & Management (SEM) van de Avans Academie voor Deeltijd. Het betrokken en enthousiaste team werkt aan de doorontwikkeling van het curriculum, terwijl het onderwijs aan studenten doorloopt. De prioriteiten die de opleiding in de afgelopen tijd heeft gesteld, zag het panel terug in de realisatie. Hoofddoel was om de modules opgezet en “draaiend” te hebben. Het is niet verwonderlijk dat de opleiding nog niet alle vraagstukken heeft kunnen oppakken, gezien de relatief kleine omvang van het team, het feit dat de opleiding sinds de beoordeling in 2021 ook nog met corona te maken had en de winkel draaiende moest houden. De studenten en alumni waar het panel mee sprak zijn positief over de wijze waarop de opleiding hiermee om is gegaan. Ook zien studenten de verbeteringen die de opleiding heeft doorgevoerd naar aanleiding van hun feedback terug. Het panel vindt dat de opleiding zich een lerende organisatie toont.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft heldere leeruitkomsten op bachelorniveau geformuleerd. Het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel ligt aan de basis van het curriculum. Het panel stelt vast dat de opleiding het profiel ten opzichte van de bacheloropleiding IVK nu scherper heeft neergezet dan in 2021. Dit blijkt onder andere uit de blauwdruk van het curriculum van Bestuurskunde (BSK), waarin de visie op de opleiding en beroepscompetenties en niveaus zijn beschreven. Ook een nieuwe oriëntatiemodule ten behoeve van de keuze voor IVK en BSK aan het eind van het tweede jaar, draagt daar aan bij. Het panel ziet nog mogelijkheden om het profiel scherper neer te zetten, om studenten van beide richtingen het beste van elk vakgebied te bieden en te voorkomen dat er onbedoeld een te brede opleiding ontstaat. De onderwerpen moreel kompas, digitalisering en internationalisering uit het landelijk profiel van 2019 vragen naar mening van het panel om een meer integrale uitwerking in zowel de leeruitkomsten als het curriculum. De door studenten ervaren knip tussen de eerste twee jaar (het curriculum van de Ad) en het derde en vierde jaar is aangepakt, waarbij zowel de non-profit als profitsector aan bod komen. Iedere module in de eerste twee jaar kent nu dit “tweesporen beleid”. Het meer samenwerken met externe partijen en het instellen van een eigen werkveldadviesraad

(WAR) juicht het panel toe. In de samenstelling van de WAR zijn zowel partijen uit de non-profit- als de profitsector vertegenwoordigd.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De modules van de opleiding zijn verder uitgewerkt en het panel is positief over de aanpassingen in de structuur van de opleiding. Studenten zijn te spreken over de nieuwe digitale leeromgeving Brightspace waar zij informatie over de modules vinden: literatuur, te behandelen thema's, de toetsing en begeleiding. Het blended onderwijs is in ontwikkeling, waardoor de vormgeving passend is bij de doelgroep van werkenden en het tijd- en plaatsonafhankelijk leren. Het panel adviseert de opleiding hierbij wel consequent te blijven kijken vanuit de visie op onderwijs en leren, in plaats vanuit een logistieke invalshoek. De opleiding is goed in contact met studenten: docenten zijn betrokken en toegankelijk en naar aanleiding van evaluaties en feedback verbetert de opleiding het onderwijs. Studenten geven als voorbeeld de verbeteringen in de kwaliteit van het online onderwijs. Het panel is positief over het feit dat studenten op verschillende manieren over de grenzen van hun eigen werkplek heen kijken en inzicht verwerven in de breedte van het vakgebied van Bestuurskunde. Onderzoeksvaardigheden vormen integraal onderdeel van de modules. De modules in de laatste twee jaar vormen onderdeel van het afstudeerprogramma, waarbij de student in elke module het eindniveau aantoont. De modularisering van het curriculum brengt een vraagstuk met zich mee ten aanzien van de ontwikkeling van onderzoekend vermogen naar eindniveau. Het panel ziet dat studenten in het derde jaar nog een ontwikkeling moeten doormaken. Om deze ontwikkeling zo goed mogelijk te ondersteunen adviseert het panel om de mogelijkheid te verkennen van een doorlopende professionele leerlijn.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is onverminderd enthousiast over de beroepsproducten waarmee de opleiding de toetsing vormgeeft. Het biedt studenten de mogelijkheid om een relevant product op te leveren dat passend is bij de fase in de bestuurskundige handelingscyclus waarin zij zich op de werkplek bevinden. De opleiding komt daarmee tegemoet aan de suggestie van het panel in 2021, om studenten de mogelijkheid te bieden de toetsing af te stemmen op de dynamiek op de werkplek. De mix van opdrachten die ten grondslag liggen aan de beroepsproducten vindt het panel relevant en passend bij het werkveld en de beroepscompetenties. De rubrics en beoordelingsformulieren die het panel gezien heeft zijn goed uitgewerkt. Studenten zijn geïnformeerd over wat de opleiding verwacht en de beoordelingscriteria. De examencommissie is naar mening van het panel scherp op de juiste aandachtspunten, zoals de opbouw in niveau in de modules, aandacht voor kalibratie en het geven van eenduidige feedback.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding leidt studenten op om te functioneren als bestuurskundige in het publieke domein. Het panel stelt vast dat studenten relevante kennis en vaardigheden verwerven om op bachelorniveau als bestuurskundige aan de slag te gaan. Studenten werken gedurende de opleiding aan relevante onderwerpen en kunnen het geleerde toepassen in de praktijk. Het feit dat studenten in het nieuwe afstuderen werken aan relevante beroepsproducten, maakt de

opleiding toepassingsgericht voor de beroepspraktijk, wat het panel toejuicht. Het panel stelt aan de hand van de eindwerken van het oude afstuderen vast dat deze zonder twijfel voldoen aan het bachelorniveau. De nieuwe beroepsproducten die onderdeel uitmaken van het nieuwe afstudeerprogramma sluiten goed aan bij de modulestructuur van de opleiding. Het panel vindt deze van goed niveau, in acht nemend dat deze studenten net zijn begonnen aan het derde jaar van de opleiding. Het panel heeft er op basis van wat het gezien heeft in de scripties van het oude afstuderen en de gesprekken met de examencommissie en docenten vertrouwen in dat deze studenten hun opleiding op bachelorniveau zullen voltooien.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding / Karakteristiek	10
Basisgegevens opleiding	10
Terugblik vorige visitatie	10
Beoordeling NVAO-standaarden	12
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	19
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	21
Eindoordeel over de opleiding	24
Aanbevelingen	25
Bijlagen	26
1. Bezoekprogramma	27
2. Bestudeerde documenten	28
3. Beroepsprestaties BSK en IVK	29

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor opleiding Bestuurskunde (flexibele deeltijdvariant) van Avans Hogeschool. Waar in het rapport de term “opleiding” staat, verwijst dit uitsluitend naar de flexibele deeltijdvariant van de bacheloropleiding Bestuurskunde. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 27 februari 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. P. van Gestel (voorzitter, domeindeskundige)
Mevrouw drs. H.M. Moesker (domeindeskundige)
Mevrouw drs. G.R. Kuperus (domeindeskundige)
De heer E. Kizilgoz (studentlid)

Mevrouw ir. A. Mulder, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De bacheloropleiding Bestuurskunde is ingedeeld in de visitatiegroep Bestuurskunde groep 1. De voltijdvariant van de opleiding is in november 2022 beoordeeld. De deeltijdvariant is op 8 maart 2021 beoordeeld in het kader van het landelijk experiment leeruitkomsten, als onderdeel van tranche 3: cluster Economie (Ad- Bedrijfskunde, bachelor Bedrijfskunde, bachelor Bestuurskunde en bachelor Integrale Veiligheidskunde). Onderhavig rapport bevat de update-beoordeling van de deeltijdvariant van de bacheloropleiding Bestuurskunde. Vanwege de verwantschap tussen de opleidingen Ad Bedrijfskunde en de bacheloropleiding Bestuurskunde wordt in de tekst van het rapport de Ad Bedrijfskunde soms genoemd. Deze opleiding valt echter in een andere visitatiegroep en vormt derhalve geen onderdeel van de update-beoordeling. Het panel heeft de adviezen, opgenomen in het rapport van het panel dat in 2021 de beoordeling uitvoerde, als uitgangspunt genomen en heeft gekeken welke ontwikkelingen de opleiding heeft doorgemaakt en ingezet. Het panel heeft daarnaast vastgesteld of de standaarden nog steeds aan de eisen voldoen.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters. Daar het een

update-beoordeling betreft is zoveel mogelijk overlap gezocht met het panel dat het visitatiebezoek in 2021 aflegde.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien producten op eindniveau bestudeerd. In afstemming met de NVAO is gekozen voor zes eindwerken van het “oude” afstuderen en negen beroepsproducten die onderdeel vormen van het “nieuwe” afstuderen. Deze zes eindwerken van afgestudeerden zijn geselecteerd op basis van een lijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Daarnaast bekeek het panel negen beroepsproducten van 30 EC die onderdeel vormen van het afstudeerprogramma van de huidige flexibele deeltijdopleiding. De negen beroepsproducten zijn geselecteerd uit een lijst van studenten waarvan de producten met een voldoende zijn beoordeeld. Er is voor deze werkwijze gekozen om zoveel mogelijk recht te doen aan het huidige eindniveau van de opleiding. Tijdens de beoordeling in maart 2021 waren er nog geen producten op eindniveau voorhanden.

Bij de selectie is rekening gehouden met een variatie in de eindcijfers. In de update-beoordeling vormde het zelfevaluatie-rapport (inclusief addenda) van de eerdere visitatie het uitgangspunt. De opleiding voegde daar een separate actuele zelfevaluatie aan toe, met een beschrijving van de ontwikkelingen per standaard. Het panel stelde in deze update-beoordeling vast of de opleiding op iedere standaard nog steeds voldoet aan de gestelde eisen.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met het management, studenten en docenten (examinatoren) en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezochtdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Het spreekuur en het ontwikkelgesprek vormen geen onderdeel van de update-beoordeling en hebben derhalve niet plaatsgevonden.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

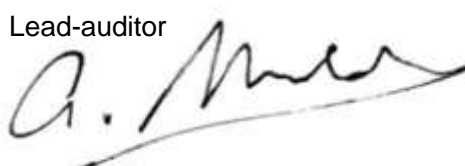
Utrecht, 18 april 2023

Panelvoorzitter

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gestel', written over a horizontal line.

De heer drs. P. van Gestel

Lead-auditor

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Mulder', written over a horizontal line.

Mevrouw ir. A. Mulder

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De deeltijdopleiding Bestuurskunde (BSK) maakt, samen met alle andere deeltijdopleidingen van Avans, onderdeel uit van de Avans Academie voor Deeltijd. Aan deze Academie studeren 4500 studenten aan 31 opleidingen. Het onderbrengen van het deeltijdonderwijs in één academie faciliteert het opleidingsoverstijgend bij elkaar in de keuken te kijken. Via de examencommissie, toetscommissie en opleidingscommissie, die samengesteld zijn uit vertegenwoordigers vanuit verschillende opleidingen, gebeurt dit ook al op een natuurlijke manier. Daarnaast heeft de positionering van het deeltijdonderwijs bijgedragen aan meer uniformiteit in het ontwikkelen van een flexibel onderwijsaanbod. De basis hiervoor ligt in de academiebrede visie op flexibel modulair onderwijs. Ook is er academiebreed beleid geformuleerd ten aanzien van validering van eerder opgedane kennis en vaardigheden van studenten, naar aanleiding van vragen en ervaringen van opleidingen.

De opleiding is gevestigd in Den Bosch en kent in februari 2023 een populatie van 30 studenten. Er is veel in beweging in en om de opleiding heen. In 2022-2023 is een nieuwe organisatiestructuur ingevoerd binnen de Avans Deeltijdacademie, waarmee de opleiding is ondergebracht in de sector Economie & Management (SEM). Met de opleidingen binnen de sector wordt nauwer samengewerkt, onder andere op het gebied van professionalisering. Daarnaast is ingezet op de samenwerking met externe partijen (werkveld) en het lectoraat Recht en Veiligheid.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	B Bestuurskunde/Overheidsmanagement
ISAT-code CROHO	34464
Oriëntatie en niveau opleiding	X hbo 0 wo
Niveau opleiding	0 associate degree X bachelor (NLQF 6) 0 master
Graad	Bachelor of Arts
Aantal studiepunten	240
Variant(en) incl. een evt. 3 jarig traject voor VWO bij een hbo-bacheloropleiding	deeltijd
Eventueel nieuwe naam	n.v.t.
Afstudeerrichtingen	n.v.t.
Opleidingslocatie(s)	Den Bosch
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

De opleiding is in maart 2021 gevisiteerd en beoordeeld in het kader van het landelijke Experiment Leeruitkomsten. Het panel stelde vast dat de opleiding op alle standaarden voldeed. Het was onder de indruk van de voortvarendheid waarmee de opleiding het onderwijs in modules heeft vormgegeven. Dit maakt het mogelijk voor studenten om hun eigen leerroute vorm te geven, hoewel de meeste studenten ten tijde van de vorige visitatie de modules nog wel in dezelfde volgorde volgden. Het gezamenlijk ontwikkelen van flexibel onderwijs binnen de

academie zag het panel als een krachtig instrument, met name ter waarborging van de onderwijskwaliteit. Wel gaf het panel de opleiding mee scherp te blijven op de profilering, met name met het oog op de intensivering van de samenwerking tussen de opleidingen Bestuurskunde en Integrale Veiligheidskunde. Andere aandachtspunten waren het actueel en relevant houden van het curriculum en het faciliteren en stimuleren van studenten om kennis te nemen van het vakgebied in de breedte. Ten slotte gaf het panel de opleiding aanbevelingen ter verbetering van de toetsing: meer flexibiliteit in de toetsing biedt studenten de mogelijkheid hebben deze aan te laten sluiten bij de dynamiek op de werkplek. Ter ondersteuning van het leerproces van de student, benadrukte het panel het belang van het werken vanuit een eenduidige visie op het geven van feedback en de vastlegging daarvan.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding (flexibele deeltijdvariant) **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding werkt met goed doordachte en geformuleerde leeruitkomsten. De opleiding werkt in lijn met het landelijk opleidings- en beroepsprofiel en de blauwdruk van het curriculum is nader afgestemd op het opleidingsprofiel van 2019. Het panel stelt vast dat de thema's moreel kompas, internationalisering en digitalisering nog uitwerking behoeven in zowel de leeruitkomsten als het curriculum.

Het panel vernam van studenten en docenten dat er in de eerste twee jaar meer aandacht wordt besteed aan de non-profitsector, waar de meeste studenten op dit moment in werkzaam zijn. Met de ingestelde eigen werkveldadviesraad borgt de opleiding de actualiteit en relevantie van het curriculum. De opleiding werkt intensief samen met de opleiding IVK. Het panel ziet het onderscheid tussen beide opleidingen in de documentatie duidelijk terugkomen, zoals in de blauwdruk van het curriculum. De keuzemodule die de opleiding nu aanbiedt in het tweede jaar, zodat studenten zich kunnen oriënteren op de vervolgrichting BSK of IVK, draagt ook bij aan de profilering van beide vakgebieden. In de ogen van het panel mag de opleiding het onderscheid tussen de vakgebieden in de bachelorfase nog meer benadrukken naar studenten toe.

Onderbouwing

Profiel

Tijdens de vorige visitatie kwam het onderscheid tussen de opleidingen BSK en IVK als aandachtspunt aan de orde, mede omdat voor beide opleidingen geldt dat het curriculum van de Ad Bedrijfskunde de basis voor de eerste twee jaar vormt. Het panel stelt vast dat de opleiding het werkveld van de toekomstige bestuurskundige duidelijk afbakent: de non-profit sector (publieke domein). De opleiding IVK richt zich daarentegen zowel op de publieke sector als de private sector. Om het onderscheid nog verder tot uitdrukking te laten komen heeft de opleiding de beroepsbekwaamheid van beide opleidingen, naar één zin vertaald: "De bestuurskundige adviseert over de inhoud en het managen van beleidskundige vraagstukken en -processen en de inhoudelijke richting daarvan binnen een maatschappelijk krachtenveld." Voor IVK geldt: "De integrale veiligheidskundige adviseert over de reduceren van veiligheidsrisico's en het managen van veiligheidsvraagstukken en -processen binnen een organisatorisch en maatschappelijk krachtenveld." Deze formulering van de beroepsbekwaamheid is vertaald naar vier beroepsprestaties (zie bijlage 3), die samen met de kerntaken uit het landelijk profiel de inhoud van de opleiding bepalen. Hiermee komt, wat het panel betreft, het verschil tussen de opleidingen duidelijk naar voren. De opleiding maakt een bewuste keuze om de samenwerking tussen BSK en IVK te versterken. Het panel vindt het feit dat deze professionals in het werkveld vaak samenwerken een sterk onderbouwend argument hiervoor. Het panel waardeert de opvolging van het advies om een oriënterende module aan te bieden in het tweede jaar. De opleiding is daar in schooljaar 2021-2022 mee gestart. Studenten krijgen zo de mogelijkheid om kennis te nemen van wat de vakgebieden BSK en IVK inhouden, wat hen ondersteunt in een keuze voor

een vervolg in de richting BSK of IVK. In het onderwijs in jaar 3 en 4 zijn studenten van beide richtingen vrij in het kiezen van modules die zij volgen en het accent dat daar voor elk vakgebied aan gegeven wordt. Het panel juicht deze keuzevrijheid toe, maar ziet tegelijkertijd dat dit als gevolg zou kunnen hebben dat studenten een brede bachelor volgen zonder dat dit een bewuste keuze van de opleiding is. Het panel adviseert de opleiding scherp te blijven op de eigen profilering.

Werkveld en samenwerking

Het werkveld is in 2019 nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de blauwdruk van het curriculum en ook andere stakeholders worden betrokken in de ontwikkeling. Docenten zijn zowel in het werkveld actief, als in het onderwijs. Dit maakt de binding met de praktijk sterk. Het panel is content met het feit dat de opleiding sinds kort een eigen werkveldadviesraad (WAR) heeft, bestaand uit vertegenwoordigers van de non-profit en profitsector: professionals van gemeenten, semi-overheid en de intentie is om uit te breiden met mensen vanuit een gesubsidieerde instelling en het waterschap. Belangrijke thema's die de WAR wil terugzien in de opleiding zijn persoonlijk leiderschap en ambtelijk vakmanschap. De opleiding geeft hier gehoor aan door op deze gebieden casussen in te brengen en gastdocenten uit te nodigen. Uit de WAR is ook de suggestie naar voren gekomen om een convenant te sluiten met diverse overheden in Zuid-Nederland. Daarnaast werkt de opleiding samen met andere voltijdopleidingen, het lectoraat Recht en Veiligheid en werkgevers van studenten. Het panel geeft de opleiding mee de verbinding met de voltijdvariant niet uit het oog te verliezen, juist als het gaat om het profiel. Daarmee zegt het panel niet dat er geen verschil zou kunnen bestaan tussen de voltijd en de deeltijdvariant, maar vanuit een weloverwogen en bewust gemaakte keuze. Het panel vindt dat de opleiding met de interne en externe samenwerking borgt dat het curriculum afgestemd wordt op vernieuwingen in het vakgebied.

BoKS

Het panel vindt de leeruitkomsten goed uitgewerkt, herkenbaar en passend bij de competenties zoals beschreven in het opleidingsprofiel. Sinds de vorige visitatie is de blauwdruk van het curriculum doorontwikkeld en sterker gekoppeld aan het landelijk opleidingsprofiel. De blauwdruk bevat een overzicht en beschrijving van de modules, waaruit blijkt aan welke competenties en beroepsproducten wordt gewerkt, welke onderdelen van de Body of Knowledge and Skills (BOKS) aan de orde komen en op welk niveau. Het panel begrijpt dat de opleiding in de periode na de visitatie van 2021 prioriteiten heeft gesteld. Daardoor zijn de thema's moreel kompas, digitalisering en internationalisering, die een plaats hebben gekregen in het landelijk profiel in 2019, beperkt uitgewerkt in het curriculum en de bijbehorende documentatie (zoals de blauwdruk IVK-BSK en OER). Internationale verhoudingen is nu een apart thema, net als de onderwerpen "hoe als bestuurskundige om te gaan met ongewenst gedrag" en "hoe te acteren in een krachtenveld". Digitalisering komt met name in de opleiding IVK aan bod, bij BSK fragmentarisch. Zeker met het oog op ontwikkelingen rond datagedreven sturing en Artificial Intelligence, vindt het panel dat dit thema sterker terug zou moeten komen in het curriculum van BSK. Daarbij zou het panel een integrale aanvliegroute verkiezen boven een thematische, of deze naast elkaar laten bestaan. Het panel benadrukt nogmaals het belang van de vertaling van de thema's moreel kompas, internationalisering en digitalisering naar de leeruitkomsten en het onderwijs in de modules en beveelt aan dit op korte termijn op te pakken.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft veel energie gestoken in de doorontwikkeling van de modules en structuur van de opleiding. Het onderwijs krijgt blended vorm: er is sprake van opdrachten op de werkplek, contactonderwijs, groepswork en afstandsleren (online). Het panel vindt dit passend bij de doelgroep van de opleiding en adviseert de opleiding het blended onderwijs te blijven ontwikkelen vanuit de visie op leren in plaats van logistiek ingegeven keuzes te maken. Via de digitale leeromgeving heeft het panel inzage gehad in de modulebeschrijvingen. De informatie die studenten vooraf krijgen over het onderwijs en de toetsing is volledig en overzichtelijk. De opleiding heeft naar aanleiding van feedback van studenten en het advies van het panel de non-profitsector nu expliciet opgenomen in de modules en toetsing in de eerste twee jaar (Ad Bedrijfskunde). Daarnaast geldt voor de gehele opleiding dat studenten in toenemende mate gestimuleerd worden over hun eigen werkterrein heen te kijken. Dit sluit aan bij het advies van het panel uit de vorige visitatie om studenten in aanraking te laten komen met de breedte van het werkveld van de bestuurskundige. De opleiding is betrokken bij de studenten en pakt feedback van de studenten op, waaruit het lerend vermogen van de opleiding blijkt. Studenten zijn tevreden over de begeleiding en bereikbaarheid van docenten.

Onderbouwing

Opzet en inhoud programma

De opleiding Bestuurskunde bestaat uit een basis van twee jaar gevormd door het curriculum van de Ad Bedrijfskunde (jaar 1 en 2) en de bachelorfase (jaar 3 en 4). In onderstaand schema is de opbouw van het curriculum weergegeven. De modules variëren in grootte: er zijn modules van 15 EC en modules van 30 EC.

	P1	P2	P3	P4
Ba	Beschrijven en evalueren van beleid (BEB)		Keuzemodule	Keuzemodule
	Signaleren en agenderen van beleid (SAB)		Analyseren en ontwerpen van beleid (AOB)	
Ad	Continue prestatie verbetering		Gebruikmaken van informatie	Keuzemodule (bijvoorbeeld Inleiding Bestuurskunde en Integrale Veiligheidskunde, IBI)
	Begrijpen van organisatie dynamiek	Beïnvloeden van organisatie gedrag	Van strategie naar operatie	

Figuur 1 Opbouw curriculum opleiding Bestuurskunde

Er is in de afgelopen periode door de opleiding vooral ingezet op de doorontwikkeling en het aanbieden van de modules. De oriënterende module Inleiding Bestuurskunde en Integrale Veiligheidskunde (IBI) is in studiejaar 2022-2023 voor het eerst aangeboden in het tweede leerjaar. Op het moment van de visitatie heeft de eerste lichter studenten de module Signaleren en Agenderen van Beleid (SAB) doorlopen en afgerond met het opleveren van een beroepsproduct. Studenten van zowel de richting BSK als IVK volgen deze module. Het panel ziet dat de modules van de opleiding verder zijn uitgewerkt en het panel is positief over de nieuwe structuur van de opleiding. Deze is opgebouwd aan de hand van de verschillende fasen van de bestuurskundige handelingscyclus. De module Analyseren en ontwerpen van beleid' volgt nu in het derde jaar op 'Signaleren en agenderen van beleid' en het evalueren zit in 'Beschrijven en evalueren van beleid'. De leeruitkomsten zijn goed uitgewerkt en passend. De communicatie over het onderwijs per module, de thema's, het studiemateriaal en de toetsing loopt via het digitale platform Brightspace, waarover zowel docenten als studenten enthousiast zijn. Het panel is te spreken over wat is gerealiseerd, gegeven de kleine omvang van het docententeam en de coronaperiode.

De opleiding is tegemoet gekomen aan de vraag van het panel uit de vorige visitatie om in de eerste twee jaar van de opleiding aandacht te hebben voor studenten die werkzaam zijn in de publieke sector, ten behoeve van de toepassing van het geleerde in de beroepspraktijk. De profit- en non-profit sector komen nu in alle modules van de Ad Bedrijfskunde aan bod, zowel in het onderwijs als de toetsing. De studenten met wie het panel sprak waren ervan op de hoogte dat de opleiding deze aanpassingen heeft doorgevoerd, maar zij hebben zelf nog het oude programma gevolgd. Zij geven aan de Ad Bedrijfskunde een waardevolle basis te vinden en de mogelijkheid om na twee jaar af te sluiten met een diploma werkt voor sommigen motiverend. Het panel onderschrijft de waarde van het aanbieden van een brede basis in de Ad, waarna de opleiding de student in de bachelor naar een specifiek werkveld toe leidt. De studenten geven aan dat in hun programma in het derde en vierde leerjaar de nadruk op de werkomgeving gemeente en provincie lag, maar dat de opleiding deze focus inmiddels verbreed heeft. Studenten geven aan dat zij zelf initiatief nemen om bij elkaar "in de keuken" te kijken. Het hangt van de werkplek van de student af hoe goed opdrachten rondom beroepsproducten uit te voeren zijn en sommigen zoeken zelf actief een omgeving waar het wel kan, als het op de eigen plek minder goed past. De opleiding geeft aan dat zij hierop vanaf de Ad nu meer stuurt: in jaar 2 bijvoorbeeld zit een opdracht in een module die studenten uitvoeren op een andere dan de eigen werkplek. Andere manieren om studenten kennis te laten nemen van de breedte van het werkveld zijn bijvoorbeeld: het organiseren van bijeenkomsten op werkplekken van studenten, groepsopdrachten op een door de opleiding aangewezen werkplek en door studenten feedback op elkaars werk te laten geven. Het panel vindt dit goede stappen, waarmee ook de banden tussen de opleiding en de werkplekken van de studenten worden aangehaald.

Vormgeving programma

De opleiding is nu modulair opgebouwd, zonder voorgeschreven volgorde. In elke module werkt de opleiding vanuit vier perspectieven (recht, beleid, organisatie en financiën en methoden en technieken). Een module bevat een algemeen/breed deel en een specifiek deel waarin het vakgebied van BSK en IVK aan de orde komt. Het uitgangsprincipe dat de opleiding hierbij hanteert is; "gescheiden waar het moet, samen waar het kan". De modules bevatten iedere week een thema, zoals bijvoorbeeld: internationale verhoudingen, burgerparticipatie, ambtelijk

vakmanschap, rampenbestrijding en risicobeheersing. Hieronder is de opbouw van een module schematisch weergegeven.

Figuur 2 schematische weergave opbouw module

De opleiding hanteert verschillende onderwijsvormen, waarmee het onderwijs blended vorm krijgt: contactonderwijs (interactieve werkvormen), werkplekleren en online onderwijs. Studenten geven aan dat de opleiding de kwaliteit van het online onderwijs in de afgelopen periode merkbaar heeft verbeterd en zijn daarover te spreken. Studenten waarderen de mix van verschillende onderwijsvormen. Op Brightspace vinden studenten voorbereidende literatuur en kennis- en videoclips. De samenhang bespreekt de opleiding met studenten in de kick-off van elke module: waarom welke thema's behandeld worden en waarom in de betreffende module. De opleiding is voornemens om, na de doorontwikkeling van de andere modules, ook een aantal keuzemodules op het gebied van actuele onderwerpen in de samenleving aan te gaan bieden. Het panel ziet daarin graag onderwerpen zoals geopolitieke ontwikkelingen, privacy en informatiesamenleving en integriteitsvraagstukken terug.

Het docententeam is uitgebreid, door de intensievere samenwerking met de opleiding IVK en telt op dit moment elf docenten (inclusief beoordelaars en begeleiders). Dit maakt het geheel minder kwetsbaar. Studenten zijn tevreden over de begeleiding van docenten. Docenten zijn betrokken en bereikbaar. Er is een studieadviseur/ coach voor vraagstukken rond studievoortgang, -keuzes, -vaardigheden en welzijn. Studenten nemen zelf initiatief voor deze begeleiding.

De coachende rol van docenten in de modules komt naar mening van het panel minder sterk uit de verf dan de opleiding bij de vorige visitatie voornemens was te realiseren. Het panel moedigt de opleiding aan deze veranderende rol van docenten (van kennisoverdrager naar leercoach), vanuit de visie op leren steviger neer te zetten. Dit past ook bij de doorontwikkeling van het blended onderwijs en het begeleiden van studenten bij de keuzes die een modulair en flexibel curriculum met zich meebrengt. Contactonderwijs in al haar vormen vraagt andere rollen van de docent dan online onderwijs of de begeleiding van het werkplekleren. De sectorale scholingsdagen van de academie kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van vaardigheden als het gaat om passende docentrollen (waaronder coachen) en de professionalisering van het team.

Onderzoeksvaardigheden

Voor wat betreft het ontwerpen en uitvoeren van onderzoek voelen de studenten die net de module SAB (eerste module in het derde leerjaar) hebben afgerond zich in voldoende mate voorbereid. Er is in het flexibele curriculum geen aparte module onderzoeksvaardigheden meer, studenten verwerven integraal kennis en onderzoeksvaardigheden binnen de modules. Het leren onderzoeken en ontwikkelen van onderzoekend vermogen gebeurt vanuit de rol van de bestuurskundige en de vraagstukken die zich in het vakgebied voordoen. Daarmee borduurt de

opleiding voort op de onderzoeksvaardigheden die op dezelfde wijze in de twee leerjaren (Ad) ontwikkeld zijn. De modularisering van het curriculum brengt een vraagstuk met zich mee ten aanzien van de ontwikkeling van onderzoekend vermogen naar eindniveau. Het panel heeft de module SAB bekeken, waarin de opleiding aangeeft dat studenten een beroepsproduct opleveren dat onderdeel uitmaakt van het eindniveau. Het panel ziet dat deze studenten, die recent uit de Ad-fase komen, nog een ontwikkeling moeten doormaken naar bachelorniveau. Studenten geven in het gesprek met het panel zelf ook aan dat zij duidelijk verschil zien tussen de producten die zij in jaar 2 en 3 opleverden in vergelijking met jaar 4. Om de ontwikkeling van studenten zo goed mogelijk te ondersteunen en hen ook die ruimte te geven, zonder afbreuk te doen aan de flexibiliteit, adviseert het panel om de mogelijkheid te verkennen van een doorlopende professionele leerlijn. In deze leerlijn kan de opleiding uitgebreid aandacht besteden aan onderzoekende houding, onderzoekend vermogen en zeker ook de ontwikkeling van de professionele identiteit van studenten vanuit de Ad BK naar de bachelorfase (wie ben ik als bestuurskundige, begeleiding bij keuzes en zelf kiezen, kunnen acteren in diverse contexten).

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De toetsing is doorontwikkeld in het verlengde van de modules. Het panel is positief over zowel de aard van de opdrachten die resulteren in beroepsproducten, als over de bijbehorende rubrics en beoordelingsformulieren. De toetsing is flexibeler ingericht, waarmee studenten zelf kunnen bepalen wanneer zij een beroepsproduct ter beoordeling aanbieden. De borging van de kwaliteit van de toetsing vindt zowel aan de voorkant als aan de achterkant plaats. Voor studenten is op voorhand inzichtelijk waar zij aan moeten voldoen. Het panel vindt het niveau van toetsing passend en de opdrachten geven studenten de mogelijkheid hun onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. De feedback in de beoordelingsformulieren is constructief. Met het oog op de uitgebreide rubrics en beoordelingsformulieren vraagt het panel aandacht voor het behoud van de inhoudelijk rijke feedback en de balans tussen het hanteren van criteria versus de beoordeling vanuit het “timmermansoog”. De examencommissie en toetscommissie voeren hun werk naar behoren uit en het panel stelt vast dat zij scherp zijn op de juiste vraagstukken, die de flexibilisering van de opleiding met zich meebrengen.

Onderbouwing

Vormgeving toetsing

In de periode volgend op de vorige visitatie, is de opleiding voortvarend doorgedaan met het ontwikkelen van de toetsing in de bachelor. Deze is gekoppeld aan de modules. De opleiding heeft de voorwaarden, rechten en plichten ten aanzien van de toetsing in de OER verwerkt en via Brightspace is informatie over de toetsing van de modules inzichtelijk. Zo is vooraf duidelijk waar studenten en docenten aan toe zijn. Van de module 'Signaleren en agenderen van beleid' (SAB) en vier modules van de Ad waren beroepsproducten en beoordelingsformulieren voorhanden. Van de toetsing van de module 'Analyseren en Ontwerpen van Beleid' heeft het panel de toetsopdracht en beschreven leeruitkomsten ingezien. Alle modules bevatten meerdere vormen van toetsing, zoals bijvoorbeeld het criterium gericht interview (CGI), presentatie, informatieplan, infographic, verantwoordingsrapportage. De beroepsprestatie staat telkens centraal, wat volgens het panel goed aansluit bij de visie op het onderwijs, waarin het gaat om het ontwikkelen van beroepsvaardigheden in de praktijk. Opdrachten in de modules mogen in groepjes uitgevoerd worden. Tijdens de opdrachten verwerven studenten kennis en vaardigheden, waarmee zij later in de toetsen individueel aantonen dat zij de in de leeruitkomst beschreven beroepsprestatie beheersen.

Een logistieke uitdaging vormt het loslaten van deadlines voor het inleveren van het werk om beter aan te sluiten bij de werkomgeving van de student. Het panel heeft grote waardering voor het feit dat de opleiding dit aandurft, met een relatief beperkte docentbezetting. Hiermee komt de regie echt bij de student te liggen.

Het panel is nog steeds zeer te spreken over de beroepsproducten waarmee de opleiding de toetsing vormgeeft. Het biedt studenten de mogelijkheid om een relevant product op te leveren voor hun werkplek. De opdrachten die ten grondslag liggen aan de beroepsproducten vindt het

panel relevant en passend bij het werkveld en de beroepscompetenties. Het panel is onder de indruk van wat de opleiding in relatief korte tijd (en in de nasleep van de coronacrisis) heeft neer kunnen zetten.

Beoordeling

Acht van de elf docenten die betrokken zijn bij de opleiding zijn geschoold middels een BKE-scholing of een zogenaamde BKE light training en de beoordelaars zijn benoemd door de examencommissie. Voor het afnemen van criteriumgerichte interviews (CGI's) zijn aparte scholingen georganiseerd. Als het gaat om het beoordelen van eindniveau zijn beoordelaars betrokken die over een mastergraad en de BKE beschikken en CGI scholing hebben gevolgd. Er zijn altijd twee beoordelaars betrokken bij de beoordeling, die onafhankelijk van elkaar tot een beoordeling van een beroepsproduct komen. Dit geldt overigens ook voor presentaties en CGI's. In overleg komen beoordelaars tot een eindbeoordeling. Het vier-ogen principe borgt de objectiviteit van de beoordeling.

Het panel vindt de feedback in de beoordelingsformulieren uitnodigend. De feedback is niet overal even uitgebreid, maar het overall beeld is positief. Het panel trof bijvoorbeeld bij de module SAB soms uitgebreidere feedback aan op de presentaties en infographics dan op de geschreven rapporten. Het panel moedigt de opleiding aan oog te houden voor het behoud van de kwaliteit van de feedback, zeker met het oog op het gebruik van uitgebreide rubrics. Naar mening van het panel komen beoordelingen door het gebruik van uitgebreide beoordelingsformulieren met criteria-gerelateerde becijfering soms wat verder af te staan van een beoordeling vanuit het "timmermansoog". Het panel stelt vast dat de opleiding het advies uit de vorige visitatie om te komen tot meer eenduidigheid in de feedback ter harte heeft genomen. Beoordelaars geven aan deel te nemen aan kalibreersessies om zoveel mogelijk eenduidig te werken vanuit de rubric. Aan de hand van feedback die studenten geven op de rubric, ontwikkelt de opleiding deze verder door.

Borging

De examencommissie is een academiebrede commissie, waarvan tot voor kort één van de docenten van de opleiding BSK lid was. In de toetscommissie is de opleiding ook vertegenwoordigd met een lid. De examencommissie heeft een aantal taken gemandateerd aan de toetscommissie. De toetscommissie geeft aan nauw betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de toetsen. De opleiding legt de toetsen voor en de toetscommissie geeft feedback, waarbij zij een kleurentabel hanteert om te monitoren of een toets aan de kwaliteitscriteria voldoet, of dat deze nog bijstelling behoeft. Steekproefsgewijs houdt de examencommissie een vinger aan de pols op de beoordeling van toetsen. In het jaarverslag van de examencommissie over studiejaar 2021-2022 staat dat in 2022-2023 de bekwaamheid van beoordelaars en de realisatie van het eindniveau binnen de deeltijdacademie onderzocht zal worden. Bestuurskunde is daarbij één van de eerste opleidingen waarbij dit plaats zal vinden. De examencommissie geeft aan ook scherp te kijken naar wat modularisering betekent voor het realiseren van het eindniveau. Het panel sprak met een stevige examen- en toetscommissie, die naar behoren functioneert. Uit de jaarverslagen is wel op te maken dat de commissies met veel personele wisselingen te maken hebben. Desalniettemin laat de examencommissie in de jaarverslagen en het gesprek met het panel zien de juiste punten te adresseren en dat zij zich weet op te stellen als *critical friend*. Het contact tussen de opleiding en de examencommissie is constructief. Dit alles geeft het panel vertrouwen dat de opleiding in control is aangaande de borging van de kwaliteit van de toetsing en het eindniveau.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding leidt studenten op tot bestuurskundigen, die werkzaam zijn in de publieke sector. De kennis en vaardigheden die studenten opdoen in de opleiding zijn relevant en toepasbaar op de werkplek. Het panel heeft afstudeerscripties gezien van het oude afstuderen en ziet dat hierin actuele en voor het vakgebied van de bestuurskundige relevante onderwerpen aan bod komen. Deze werken zijn zonder twijfel van bachelorniveau. Het panel kon zich in de beoordelingen vinden en er was duidelijk onderscheid in de beoordeling van goede en minder sterke scripties. Het panel stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Het panel is positief over de vorm van het nieuwe afstuderen middels een set van beroepsproducten. Daarvan heeft het panel de beoordeelde beroepsproducten van de module SAB ingezien. Deze beroepsproducten zijn inhoudelijk relevant en studenten passen hierin hun onderzoeksvaardigheden toe. Het panel ziet wel dat deze werken nog aan diepgang kunnen winnen, met name als het gaat om de onderbouwing van de onderzoeksvraag en de keuze voor onderzoeksmethoden. Daarvoor hebben studenten ook nog de gelegenheid, gezien het feit dat zij zich aan het einde van het eerste semester in het derde jaar bevinden. Het panel daagt de opleiding uit om verder na te denken over de opzet van het afstuderen, waarbij er voor de student een opbouw mogelijk blijft in complexiteit en diepgang van het uitvoeren van onderzoek in een flexibele, modulaire leeromgeving.

Onderbouwing

De opleiding leidt studenten op tot bestuurskundigen in het publieke domein: overheid en semi-overheid. Afgestudeerden zijn onder andere werkzaam bij gemeenten, waterschappen, provincies, politie, douane. Aan de flexibele deeltijdopleiding studeren studenten die reeds werkzaam zijn en de werkplek gebruiken als leeromgeving. De keuze om deze opleiding te gaan volgen is vaak al ingegeven door het werk dat zij op dit moment doen of waar zij naar toe willen doorgroeien. Studenten die het panel sprak gaven als motivatie om de opleiding te volgen onder andere aan: op het spoor gezet te zijn door een leidinggevende, omdat het als voorwaarde is gesteld voor het uitvoeren van de functie en om tools in handen te krijgen voor het oplossen van vraagstukken op de huidige werkplek. Studenten geven aan de opleiding als waardevol te ervaren voor het werk dat zij doen. De kennis en vaardigheden sluiten aan bij wat het werkveld van hen vraagt. De nieuwste lichting studenten heeft als onderdeel van de opleiding ook een LEAN certificaat behaald, wat als heel waardevol en bruikbaar wordt aangemerkt. Studenten zien actuele ontwikkelingen in het vakgebied in de opleiding terug in de macro-economische verkenningen die zij hebben gedaan, het onderwijs op het vlak van organisatiekunde en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het panel constateert dat de opleiding aansluit bij wat het werkveld vraagt van een bestuurskundige en dat studenten goed uit de voeten kunnen met het geleerde op de werkplek. Het panel stelt op basis van het onderwijsmateriaal en de toetsen die het gezien heeft vast dat de opleiding opleidt naar bachelorniveau.

Tijdens de visitatie in 2021 waren er nog geen afstudeerwerken beschikbaar van de nieuwe flexibele deeltijdopleiding. Het afstuderen heeft een nieuwe vorm gekregen met de flexibilisering van het onderwijs. Het panel heeft zich een goed beeld kunnen vormen van de overgang van het "oude" afstuderen, naar de nieuwe vorm. Als toetsvorm is de bachelorscriptie losgelaten en is een afstudeervorm ontwikkeld die past bij de structuur van de opleiding en bij het doel om beter aan te sluiten bij de wensen en behoeften van studenten en het werkveld. Daarin staan de beroepsproducten waarmee iedere module afsluit centraal. Het nieuwe afstuderen bestaat uit de modules: Signaleren en agenderen van beleid (30 EC), Analyseren en ontwerpen van beleid (30 EC), Beschrijven en evalueren van beleid (30 EC). Daarnaast volgen de studenten in de bachelorfase nog twee keuzemodules van ieder 15 EC of één keuzemodule van 30 EC, die zij ook af moeten ronden op bachelorniveau.

Ten behoeve van de visitatie heeft het panel zes afstudeerscripties van het oude afstuderen en negen beroepsproducten van het nieuwe afstuderen ingezien.

Het panel heeft twee afstudeerscripties van het oude afstuderen uit studiejaar 2020-2021 gezien en vier uit studiejaar 2021-2022. Het totale eindcijfer van dit afstuderen wordt bepaald door de scriptie en de presentatie/verdediging, waarbij de scriptie drie keer zo zwaar meeweegt in de beoordeling. De beoordelingsformulieren zijn helder opgesteld en in combinatie met de afstudeerwijzer is voor studenten duidelijk waar zij aan moeten voldoen. Het afstudeervoorstel kent een go-no go, met mogelijkheid tot aanpassingen. Dit mondt uit in het onderzoeksplan waarop feedback gegeven wordt. Dan volgt het uitvoeren van het onderzoek en het schrijven van de thesis. De werken die het panel heeft gezien zijn zonder twijfel van bachelorniveau. De scripties zijn goed opgebouwd, maar wel klassiek als het gaat om de onderzoeksmethoden. Het panel kon zich in de beoordelingen vinden en er was duidelijk onderscheid in de beoordeling van goede en minder sterke scripties. Het panel ziet dat in de scripties actuele en voor het vakgebied van de bestuurskundige relevante onderwerpen onderzocht worden, zoals: een cultuurverandering van gebiedsgericht werken naar taakgericht werken bij de politie, het verbeteren van participatiekanalen voor burgers, ondernemers en belangenorganisaties bij een waterschap, de effectiviteit van provinciaal *social return* beleid ten behoeve van het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt voor een bepaalde doelgroep. Het panel stelt vast dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert.

Daarnaast heeft het panel negen beroepsproducten en beoordelingen bekeken, die onderdeel uitmaken van het nieuwe afstuderen. Deze beroepsproducten vormen onderdeel van de module Signaleren en Agenderen van Beleid en bestaan uit een aantal onderdelen, te weten: een CGI, een beroepsproduct en een reflectieverslag. De opdracht voor het beroepsproduct is beschreven in het Addendum bij de module opdracht en richt zich op de analyse van een probleem/vraagstuk. De student brengt daarbij in beeld wat achterliggende vragen achter het probleem zijn, welke risico's er zijn als het vraagstuk niet geadresseerd wordt en welke kansen en mogelijkheden de aanpak voor de betreffende organisatie heeft. Studenten kunnen aan de slag met een eigen gekozen onderwerp vanuit het eigen werkgebied. Het panel ziet ook in deze producten relevante bestuurskundige thema's en vraagstukken terug, waar studenten mee aan de slag zijn gegaan: het effect van krapte op de arbeidsmarkt voor de eventenssector, het werkterrein en takenpakket van de wijkagent, voetbalgeweld en de politieaanpak, voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) voor kinderen uit AZC's in de gemeente.

Zoals onder Standaard 3 aangegeven, is het protocol dat twee beoordelaars het afstuderen beoordelen. Door personele wisselingen is het de opleiding niet gelukt om dit bij deze lichting

studenten in deze module voor het beroepsproduct en het reflectieverslag te doen. De beoordeling van het CGI vond wel plaats door twee docenten. Het panel vertrouwt erop dat de opleiding de beoordeling van het beroepsproduct en reflectieverslag in de toekomst volgens het vier ogenprincipe zal doen, onder toezicht van de examencommissie die het eindniveau in het studiejaar 2022-2023 nader zal onderzoeken.

Het panel vond de beroepsproducten van de module SAB voor wat betreft onderzoek zeker op het niveau wat verwacht mag worden van studenten die zich in het eerste semester van het derde jaar bevinden. De onderbouwing van de onderzoeksvraag en de keuze van onderzoeksmethode kan naar mening van het panel nog beter uit de verf komen. Hier komt het eerder aangehaalde vraagstuk van het eindniveau in relatie tot de modules om de hoek kijken (zie Standaard 2). Het panel heeft er, mede op basis van wat het gezien heeft in de scripties van het oude afstuderen, vertrouwen in dat studenten in het geheel van het afstuderen alle competenties op het bachelorniveau zullen aantonen.

Eindoordeel over de opleiding

	B Bestuurskunde flexibele deeltijdvariant
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Bestuurskunde (flexibele deeltijdvariant) van Avans Hogeschool als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 1

- Verwerk de onderwerpen moreel kompas, digitalisering en internationalisering uit het opleidingsprofiel (2019) integraal in de leeruitkomsten van de modules in de bachelorfase en de keuzemodules.

Standaard 2

- Borg de ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden van studenten binnen het modulaire curriculum op een manier waarbij er ruimte en tijd is om zich deze op bachelorniveau eigen te maken. Overweeg om de modules te ondersteunen met een doorlopende professionele leerlijn, gericht op zowel de ontwikkeling van het onderzoekend vermogen als de ontwikkeling van de professionele identiteit van studenten.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
10.15 - 10.45	Ontvangst panel Pitch door de opleiding	<i>Sectormanager Economie & Management</i> <i>Docent bestuurskunde</i>
10.45 - 11.30	Panel in gesprek met studenten	<i>Student 1 –</i> <i>Jaar 4 (uitfaserend onderwijs)</i> <i>Student 2 -</i> <i>Jaar 4 (uitfaserend onderwijs)</i> <i>Student 3 -</i> <i>Jaar 3: Module Signaleren en Agenderen van</i> <i>Beleid (daarvoor ook module IBI afgerond)</i> <i>Alumnus (voorheen Gemeente Tilburg, nu</i> <i>Tilburg University)</i>
11.30 - 11.45	Pauze	
11.45 - 12.30	Panel in gesprek met docenten	<i>Docent bestuurskunde</i> <i>Toelichting: sinds 1-1-2022 fulltime als docent</i> <i>verbonden aan de opleiding.</i> <i>Docent Ad bedrijfskunde</i> <i>Toelichting: circa 5 jaar verbonden aan de Ad</i> <i>bedrijfskunde. Is lid geweest van de</i> <i>curriculumcommissie.</i> <i>Docent bestuurskunde / docent Ad bedrijfskunde</i> <i>Toelichting: is enige jaren verbonden aan de</i> <i>opleiding als docent economie, examiner,</i> <i>begeleider en beoordelaar. Tevens lid van de</i> <i>toetscommissie.</i> <i>Docent bestuurskunde</i> <i>Toelichting: is 4 jaar parttime als docent</i> <i>verbonden aan de opleidingen bestuurskunde</i> <i>en integrale veiligheidskunde. Is intensief</i> <i>betrokken bij de moduleontwikkeling.</i>
12.30 - 13.15	Pauze (lunch panel)	
13.15 - 13.45	Panel in gesprek met examencommissie, toetscommissie en opleidingscommissie	<i>Voorzitter toetscie</i> <i>Docent bestuurskunde</i> <i>Voorzitter examencommissie</i> <i>Opleidingscommissie</i>
13.45 – 14.15	Overleg panel en eventueel ruimte voor extra gesprek	
14.15 – 14.30	Terugkoppeling en afsluiting	Alle deelnemers zijn welkom

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie BSK definitief

Bijlage 01 Generieke Zelfevaluatie experimenteervarianten 2019

Bijlage 02 Addendum Generieke Zelfevaluatie experimenteervarianten def 2021

Bijlage 03a Zelfevaluatie flexibilisering Bestuurskunde 2019

Bijlage 03b Zelfevaluatie addendum flexibilisering Bestuurskunde 2021

Bijlage 04 Avans dt rapport NQA BSK BDK en IVK juni 2021

Bijlage 05a Ad-bedrijfskunde-avd-22-23 regulier

Bijlage 05b OER AVD 2022-2023 modulair Ad Bedrijfskunde

Bijlage 06a bestuurskunde-overheidsmanagement-avd-22-23 regulier

Bijlage 06b OER AVD 2022-2023 modulair BSK-OM

Bijlage 07 Blauwdruk - modules Bedrijfskunde

Bijlage 08 Blauwdruk IVK-BSK

Bijlage 09 Overzicht docenten definitief

Bijlage 10 Beleidsnotitie validering modulair onderwijs vastgesteld 13 sept 2021

Studentenhoofdstuk Experimenteervarianten Avans

Examencommissie 2020-2021 Huishoudelijk Reglement

Jaarverslag Examencommissie 2021-2022

Examencommissie - Huishoudelijk Reglement 2021-2022

Jaarverslag Examencommissie AVD 2020-2021

Notulen opleidingscommissie (2019,2020,2021,2022)

Overzicht Rapportage 2021-2022 toetscommissie

Overzicht Rapportage 2022-2023 toetscommissie

Toetsbeleidsplan AVD 2020-2025

Toetsbeleidsplan AVD 2015-2019

Inzage voorbeelden toetsing Ad Bedrijfskunde

Inzage eindopdracht module Analyseren en Ontwerpen van Beleid jaar 3, semester 2

Dossiers afstudeerwerken van 15 studenten, inclusief beoordelingsformulieren.

In afstemming met de NVAO is gekozen voor zes eindwerken van het "oude" afstuderen en negen beroepsproducten (30 EC) die deel uitmaken van het nieuwe afstuderen. De zes scripties zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. De negen beroepsproducten zijn geselecteerd uit een lijst van studenten waarvan de producten met een voldoende zijn beoordeeld. Bij de selectie is rekening gehouden met een variatie in de eindcijfers.

Studentnummer	Jaar afstuderen	Eindcijfer scriptie
2132949	2021	7,7
2132174	2021	6,3
2081715	2021	8,5
2140511	2022	5,5
2148821	2022	6,7
9940262	2022	7,5
		Cijfer beroepsproduct
2179176	nvt	7,8
2173732	nvt	8,0
2178877	nvt	7,5
2175617	nvt	6,7
2177162	nvt	7,0
2178683	nvt	9,5
2179236	nvt	8,0
2179982	nvt	8,7
2166287	nvt	9,6

3. Beroepsprestaties BSK en IVK

Beroepsprestaties BSK	Beroepsprestaties IVK
<p>I. Onderzoek naar doelmatigheid, rechtmatigheid en effectiviteit van beleid, binnen de organisatie of project of door het vergelijken en benchmarken van bestaand beleid elders.</p> <p>II. Initiëren van en adviseren op basis van eerder uitgevoerd onderzoek over nieuw of bestaand beleid in het kader van maatschappelijke ontwikkelingen.</p> <p>III. Adviseren over en managen van uitvoering van eerder vastgesteld beleid.</p> <p>IV. Reflecteren op professioneel leiderschap en het eigen handelen bijstellen.</p>	<p>I. Onderzoek naar doelmatigheid, rechtmatigheid en effectiviteit van beleid, binnen de organisatie of het project of door het vergelijken en benchmarken van bestaand beleid elders.</p> <p>II. Initiëren van en adviseren op basis van eerder uitgevoerd onderzoek over nieuw of bestaand beleid in het kader van maatschappelijke ontwikkelingen, weerbaarheid en resiliance.</p> <p>III. Adviseren over en managen van uitvoering van eerder vastgesteld beleid. Het thema strategisch (nationaal, lokaal en organisatie) crisismanagement, crisisbeheersing en crisisleiderschap.</p> <p>IV. Reflecteren op professioneel leiderschap en het eigen handelen bijstellen.</p>